

Undervisernoter:

Konflikthåndtering og - forebyggelse

Voksenansvar for anbragte børn og unge

Konflikthåndtering og - forebyggelse

Målgruppe:

- Alle plejefamilier

Konflikthåndtering og - forebyggelse

Undervisernoterne består af to dele:

1. del: Baggrundsviden til underviseren
2. del: Noter til de enkelte slides til undervisningen

Del 1: Baggrund til underviseren

Overskrift	Noter
Dette moduls indhold:	Dette modul indeholder: <ul style="list-style-type: none">• Hvordan lærer vi af konflikter? Identificering• Hvordan lærer vi af konflikter? Forebyggelse• Hvordan lærer vi af konflikter? Håndtering
Varighed:	Hvis hele modulet gennemføres som foreslået, vil der skulle sættes ca. 3½ timer af til undervisningen, eksklusiv pauser.
Målgruppe:	Materialet er målrettet til undervisning af plejefamilier. Der er udarbejdet særsilt undervisningsmateriale til kommunale plejefamilier om indberetning af afværgehjælp. Der er udviklet særsilt materiale til undervisning af ledere og medarbejdere i private opholdssteder og på alle typer af døgninstitutioner dvs. almindelige åbne døgninstitutioner, delvis lukkede afdelinger på åbne døgninstitutioner, delvis lukkede døgninstitutioner samt åbne, sikrede og særlig sikrede afdelinger på sikrede institutioner.
Anvendelse:	Materialet består af flere moduler med tilhørende undervisernoter. I alle moduler

	<p>er der fokus på at forebygge og håndtere magtanvendelse i praksis.</p> <p>Materialet kan anvendes som en del af en kursusdag eller tilrettelægges som et selvstændigt undervisningsforløb, fx. ved temadage, personalemøder eller lignende. På Socialstyrelsens hjemmeside findes forslag til sammensætning af kursusdage.</p> <p>Hvert modul foreligger i to udgaver, en låst PDF-fil og en Power Point udgave, der er redigerbar. Herved kan materialet tilpasses den pågældende deltagerkreds. Eksempelvis er der forslag til øvelser, disse kan udelades, hvis underviser vurderer, at det ikke er relevant for deltagerkredsen. Hvis underviser vurderer, at der er et behov for at gå i dybden med udvalgte øvelser eller emner, er dette også muligt. Det er ligeledes muligt at tilpasse materialet til den målgruppe deltagerne arbejder med, eksempelvis i forhold til målgruppens alder.</p>
Generel forberedelse:	Det anbefales, at underviser forbereder sig ved brug af lovtekst, bekendtgørelse og vejledning. Derudover findes supplerende informationsmateriale på Socialstyrelsens hjemmeside, herunder case-materiale og dilemmafilm.
Supplerende materiale, der kan anvendes i undervisningen	Der er ingen forslag til supplerende materiale i dette modul.
Baggrund for lov om voksenansvar for anbragte børn og unge	<p>I juni 2013 nedsatte den daværende regering Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget). Udvalget havde til formål at afklare, beskrive og analysere de etiske, juridiske og praktiske grænsedragninger for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge, herunder en analyse af udfordringerne ved det daværende regelsæt. Magtanvendelsesudvalget skulle endvidere komme med forslag til et kommende regelsæt.</p> <p>Baggrunden for nedsættelsen af udvalget var bl.a., at både Folketingets Ombudsmand og Folketingets § 71-tilsyn havde påpeget, at det eksisterende hjemmelsgrundlag for magtanvendelse på børne- og ungeområdet var uklart. Magtanvendelsesudvalget havde en bred sammensætning af medlemmer bl.a. med kommunale og regionale repræsentanter, repræsentanter for relevante organisationer for praksisfeltet samt børneorganisationer og faglige eksperter. I udvalgsarbejdet deltog tre børneeksperter, som tidligere har været anbragt. Daværende direktør ved Folketingets ombudsmand Jens Møller fungerede som formand for udvalget. Børnerådet sikrede endvidere yderligere inddragelse af børn og unge gennem tre børneekspertergrupper.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget afgav i marts 2015 betænkning nr. 1551/2015 om Magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet.</p> <p>Magtanvendelsesudvalget anbefalede, at der blev udarbejdet et helt nyt og selvstændigt regelsæt om magtanvendelse over for anbragte børn og unge med en tydeliggørelse af de eksisterende regler. Herunder med tydeliggørelse af børn og unges rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i deres selvbestemmelsesret. På enkelte områder anbefalede udvalget en vis udvidelse af adgangen til at gribe ind overfor anbragte børn og unge, herunder muligheden for</p>

afværgehjælp og undersøgelse af et barn eller en ung person på sikrede døgninstitutioner. Udvalget tog i sine overvejelser og anbefalinger udgangspunkt i børn og unges grundlæggende rettigheder, herunder retten til omsorg og beskyttelse.

Den 5. november 2015 indgik Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om rammerne for voksenansvar over for anbragte børn og unge (Klare rammer for voksenansvar over for anbragte børn og unge). Aftalen følger op på aftalen om udmøntningen af satspuljen for 2016 for social- og indenrigsområdet. Aftalen lægger sig tæt op ad anbefalingerne fra Magtanvendelsesudvalget, og loven om voksenansvar for anbragte børn og unge er en udmøntning af den politiske aftale.

Lov om voksenansvar har til formål at fastsætte rammer for plejefamilier og personales adgang til, som led i varetagelsen af den daglige omsorg, at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret og sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.

Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge regulerer forholdene under anbringelsen, og den indeholder således blandt andet flere af de bestemmelser, der før fandtes i servicelovens §§ 123-123d samt den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelse. Bestemmelser om afgørelser om anbringelse og kriterier for anbringelse på delvis lukkede afdelinger og delvis lukkede institutioner samt sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger er samlet i servicelovens §§ 63a-63c i kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge.

Del 2: Noter til PowerPoint

Dias 2:

<p>Formål</p> <ul style="list-style-type: none">• At plejefamilier får kendskab til og tid til at reflektere over, hvad magt og omsorg er• At plejefamilier får kendskab til konflikthåndtering, og hvordan man sikrer nedtrapning af konflikter <p>Konflikthåndtering og -forebyggelse 2</p>
--

	Noter: Formål
Dias 2	Gennemgå Dias

Dias 3:

<p>Indhold</p> <p>Modulets indhold:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hvordan lærer vi af konflikter? Identificering• Hvordan lærer vi af konflikter? Forebyggelse• Hvordan lærer vi af konflikter? Håndtering <p>Andre relevante moduler til plejefamilier:</p> <ul style="list-style-type: none">• Kultur og dialog som redskab til konfliktnedtrapning• Opfølgning på konflikter - Samtale med barnet eller den unge• Indberetninger (§ 8 om afværgenhjælp) (kun relevant for kommunale plejefamilier) <p>Herudover er der flere moduler omkring lovgivningen.</p> <p>Konflikt håndtering og -forebyggelse 3</p>

Dias 3	<p>Noter: Indhold</p> <p>Dette har fokus på konfliktidentificering, forebyggelse og håndtering. Der vil i modulet blive præsenteret nogle par redskaber, der kan anvendes til at identificere, forebygge og håndtere konflikter.</p> <p>Metoderne er tænkt som <i>inspiration</i> i hverdagen. Brug af metoderne kræver yderligere viden, men underviser opfordres til at præsentere dem som inspirationsmateriale.</p> <p>De andre moduler, film- og case-materiale samt links til lovgivning og andet kan findes på Socialstyrelsens hjemmeside: Socialstyrelsen.dk/voksenansvar</p>
--------	--

Dias 4:

Hvordan lærer vi af konflikter? Identificering

Konfliktåndering og -forebyggelse 4

Dias 4	<p>Noter: Hvordan lærer vi af konflikter? Identificering</p> <p>Det følgende omhandler, hvordan man ved at identificere de situationer, hvor konflikter opstår, kan sikre, at der handles konfliktnedtrappende.</p> <p>Der vil blive præsenteret redskaber, der kan anvendes til at identificere et evt. mønster i konflikterne. Deltagerne kan herefter vurdere, om der er nogle af disse, der passer ind i deres familie og deres rolle som plejeforældre, og om de har lyst til at gå hjem og afprøve dem.</p> <p>Som underviser kan det være gavnligt at forklare, at når ordet konflikter bruges, så er det både de større konflikter, men også de små konflikter over for eksempel en hel dag, der jo også kan udfordre samværet mellem barn og voksen.</p> <p>Herudover kan underviser udtrykke forståelse for at børn, der er anbragt udenfor hjemmet, vil have en historie med sig. Det kan være, at de ikke har erfaringer med, at der stilles forventninger til dem, og måske er de ikke i stand til at leve op til samme forventninger, som egne børn sagtens kan forventes at kunne. De er måske heller ikke vant til, at der opstilles faste rammer. Dette kan føre til, at relationerne i plejefamilien til tider kan opleves som konfliktfyldte.</p>
--------	---

Dias 5:

Hvordan lærer vi af konflikter?

Plejefamilien bør have fokus på, hvornår konflikter opstår blandt andet for at sikre forebyggelse af lignende situationer.

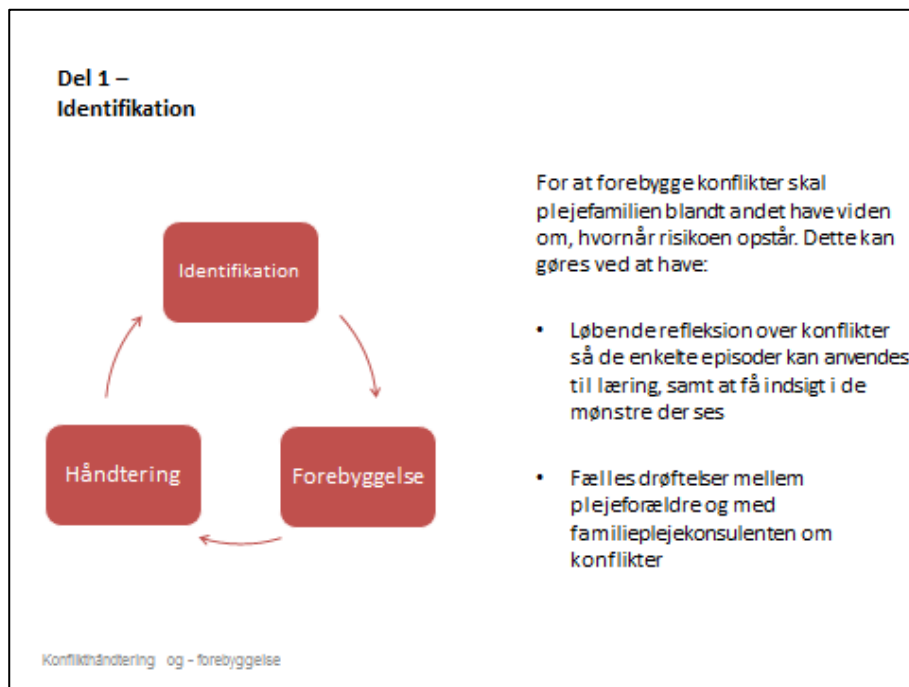
Tre faktorer, der kan bidrage er:

```
graph TD; A[Identifikation  
Viden om risiko og konflikter] --> B[Håndtering  
Viden om tilgange]; B --> C[Forebyggelse  
Viden om forebyggende tiltag]; C --> A;
```

Konfliktåndring og -forebyggelse 5

	Noter: Hvordan lærer vi af konflikter?
Dias 5	<p>Formålet med dette dias er at få synliggjort, at der er forskellige faktorer, der kan bidrage til at skabe men også forebygge konflikter.</p> <p>Nogle af de faktorer der kan bidrage til dette er:</p> <p>Identifikation: at fastslå, hvad der er udslagsgivende for konflikten.</p> <p>Forebyggelse: at have viden om, hvad der kan forhindre eller minimere konflikten, og sidst, men ikke mindst, håndtere opståede konflikter på en konstruktiv måde.</p> <p>Håndtering: er at have en plan for, hvad man gør, hvis konflikten eskalerer.</p> <p>Som underviser kan man evt. anerkende, at både børn og voksne har gode og dårlige dage, hvor tingene kan være mere eller mindre nemme. Men hvis man er godt forberedt, så er man også bedre rustet til at håndtere konflikter – også på de dårlige dage.</p>

Dias 6:

Noter: **Del 1 – Identifikation**

Dias 6

Formålet med dette dias er, at få deltagerne til at reflektere over, hvordan det kan være gavnligt at forsøge at fastslå, hvad der er udslagsgivende for konflikten/konflikterne.

Som underviser kan det være gavnligt igen at forklare, at når ordet konflikter bruges, så er det både de større konflikter, men også de små konflikter over for eksempel en hel dag, der jo også kan udfordre samværet mellem barn og voksen.

Underviser kan give et eksempel på, at det kan være svært at fastslå præcis, hvilke konflikter det er, der fylder mest, og hvor man skal starte. Særligt hvis man har et plejebarn, hvor der er mange konflikter i løbet af en dag.

Der er det oftest nemmere at fokusere på en enkelt ting, man vil arbejde med, så man får en succesoplevelse med at enten minimere eller helt undgå konflikten omkring denne konkrete situation. For eksempel med et barn, der ikke hører lige meget efter, hvad man beder ham/hende om. I dette tilfælde kunne man som forælder vælge at gøre en særlig indsats for at få barnet til at høre efter, når han/hun bliver bedt om at børste tænder. Her kan man øve konkrete situationer sammen med barnet i at høre efter. For at kunne øve konkrete situationer, er man jo nødt til først at identificere konfliktsituationerne,

Underviser kan evt. stille spørgsmål som:

- Om deltagerne har erfaring med, at nogle konflikter fylder meget hos den ene plejeforælder og ikke så meget hos den anden?
- Et eksempel kunne være, at den ene plejeforælder synes, det største problem er, at barnet altid skaber uro omkring sengetid, mens den anden forælder synes, at det at blive siddende ved bordet er en afgørende værdi i familien, og det derfor er konflikter i relati-

	on hertil, der påvirker ham/hende meget. Nogle af disse udfordringer handler også om kultur og rammer, der dækkes i et andet modul.
--	---

Dias 7:

Forslag til hvordan man kan identificere et mønster: Løbende refleksion over konflikter

Hver dag i en uge:

- Afsæt 10 minutter hver aften
- Brainstorm i fællesskab på hvad der er gået godt i dag, og hvornår der har været konflikter med barnet eller den unge
- Nedskriv i stikord 1 positiv oplevelse og 1 konfliktfyldt situation fra dagen, der er gået
- Ud for hver situation nedskrives, hvordan situationen påvirkede jer, og hvordan I gav udtryk for det overfor barnet
- Når ugen er gået, har I sandsynligvis et billede af, om der er et mønster i de konflikter (og de positive situationer), I har oplevet i løbet af ugen

Når ugen er gået, afsætter I en time til at identificere eventuelle mønstre og finde konkrete løsninger. Til dette kan I med fordel bruge Refleksionshjulet, der præsenteres om lidt.

Konfliktåndring og -forebyggelse

7

Dias 7	<p>Noter: Forslag til hvordan man kan identificere et mønster: Løbende refleksion over konflikter</p> <p>Formålet med dette dias er, at introducere et redskab til at identificere et mønster eller konkrete konfliktskabende situationer, der fylder mest hos deltagerne.</p> <p>Grunden til, at det anbefales også at nedskrive positive oplevelser med barnet/den unge er, at det kan være tungt kun at fokusere på det dårlige, og at der måske kan hentes erfaring fra de gode oplevelser. For eksempel kan det være, at konflikterne oftest opstår på et bestemt tidspunkt på dagen.</p> <p>Herudover er det oftest nemmere at fokusere på problemadfærd, og dermed kan det nemt komme til at overskygge de gode ting, der også sker i løbet af en dag. Hvis man i en uge kigger på de konflikter, der opstår, kan man måske spotte et mønster og nemmere finde løsninger til at forebygge konflikten.</p> <p>Man kan få et billede af:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvad det var der skete, der fik konflikten til at eskalere?- Er det afhængigt af tidspunkt på dagen eller travlhed i familien?- Hvordan forskellige typer af konflikter påvirker jer hver især?- Hvilken plan har vi næste gang?
--------	--

Dias 8:

Forslag til hvordan man kan identificere et mønster: Løbende refleksion over konflikter - fortsat

Eksempel på brainstorm om, hvad der er gået godt i dag, og hvornår der har været konflikter med barnet/den unge:

	Beskrivelse af situationen	Hvordan påvirkede situationen dig/jer og hvordan kom det til udtryk overfor barnet?
Positiv situation	<i>Mikkel tegnede en fin tegning og viste den stolt til mig.</i>	<i>Jeg roste ham og spurgte, om vi kunne hænge den op på køleskabet, så alle i familien kunne se, hvor flot den var.</i>
Konfliktsituation	<i>Mikkel ville ikke børste tænder, da han skulle i seng. Han blev ved med at løbe væk og var vred og råbte af mig, når jeg nærmede mig ham for at få ham til at gå med ud på badeværelset.</i>	<i>Jeg blev mere og mere irriteret og hævede stemmen. Han var stadig sur på mig, da han blev puttet og jeg synes, det var en ærgerlig afslutning på dagen.</i>

Konflikt håndtering og -forebyggelse

8

Noter: Forslag til hvordan man kan identificere et mønster: Løbende refleksion over konflikter – fortsat

Dias 8

Underviser kan evt. spørge deltagerne om:

- Hvad de tænker om dette forslag til, hvordan man kan identificere et mønster?
- Om det er et redskab, de kunne overveje at anvende?
- Om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde og vil dele deres viden?

Dias 9:

Hvordan lærer vi af konflikter? Forebyggelse

Konfliktåndtering og -forebyggelse 9

	Noter: Hvordan lærer vi af konflikter? Forebyggelse
Dias 9	Det følgende omhandler, hvordan man kan forebygge konfliktsituationer ved at have viden om, hvad der kan forhindre eller minimere konflikten og sidst, men ikke mindst, håndtere opståede konflikter på en konstruktiv måde.

Dias 10:

Del 2 – Forebyggelse

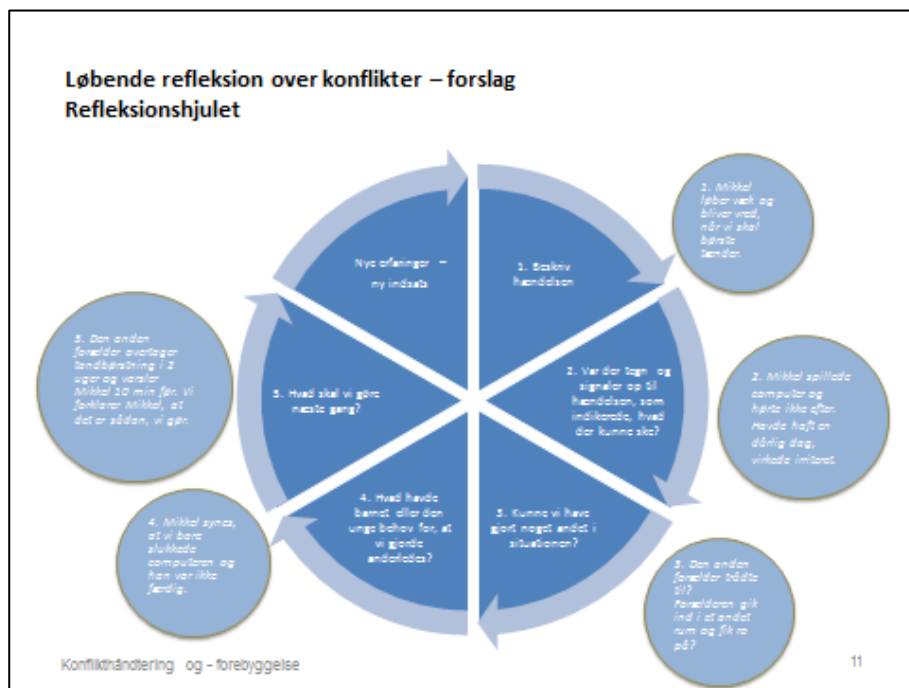
God pædagogisk praksis er helt central i forebyggelsen af vold og konflikter.

Jo bedre plejefamilien er til at møde børnene eller de unge på en fagligt velfunderet, inddragende og individuelt tilpasset måde, jo mindre er sandsynligheden for voldsom adfærd.

Konfliktbehandling og -forebyggelse 10

	Noter: Del 2 – Forebyggelse
Dias 10	Formålet med dette dias er, at få deltagerne til at reflektere over hvordan man, når man har identificeret de konfliktskabende situationer, kan få viden om, hvad der kan forhindre eller minimere konflikten. Dels på baggrund af den viden man har som daglig omsorgsperson for barnet eller den unge, men også den viden barnet eller den unge selv kan bidrage med.

Dias 11:

Noter: **Løbende refleksion over konflikter – forslag** **Refleksionshjulet**

Dias 11

Uddelingskopi

Formålet med dette dias er at introducere et redskab, hvormed man kan sikre, at man kommer rundt om konflikten og får besluttet, hvordan man kan afværge konflikten næste gang. Underviser kan gennemgå refleksionshjulet og evt. forklare deltagerne, at eksemplet er for simpelt, og at formålet er at vise, hvordan refleksionshjulet kan bruges i en plejefamilie:

1. Plejeforældrene har identificeret en konflikt, der opstår gang på gang. De tager udgangspunkt i den seneste konflikt.
2. De brainstormer på, hvad der var sket i løbet af dagen, inden konflikten opstod og i selve situationen.
3. De brainstormer på, hvad de kunne have gjort anderledes i situationen.
4. De taler med Mikkel for at inddrage ham, og høre om hans opfattelse af situationen.
5. De lægger en plan for, hvordan de håndterer det fremover, og forklarer Mikkel planen.

Dias 12:

Hjælpe spørgsmål til Refleksionshjulet

Det er vigtigt, at plejeforældrene i fællesskab reflekterer over årsagen til konfliktfyldt adfærd og forstår, hvorfor barnet eller den unge ikke magter situationen. Samtidig skal barnet eller den unge have mulighed for at vælge alternative strategier.

Hjælpe spørgsmål til Refleksionshjulet	
?	Hvornår opstår de tilspidsede situationer?
?	Hvad udløser de konfliktfyldte situationer?
?	Er der noget i selve situationen, der er med til at skabe en dårlig relation voksen/barn eller barn/barn?
?	Hvordan kan situationen evt. ændres, så relationen også bliver ændret?
?	Knytter situationerne sig til enkeltpersoner?
?	Kan der arbejdes specifikt på at forbedre relationen til personen?
?	Er der noget i situationen eller relationen, der fører til, at der ikke bliver fundet holdbare løsninger?
?	Hvilke alternative strategier bliver barnet præsenteret for i pressede situationer?

Konfliktåndring og -forebyggelse

12

Noter: Hjælpe spørgsmål til Refleksionshjulet

Dias 12

Uddelingskopi

Formålet med dette dias er, at deltagerne får præsenteret nogle hjælpe spørgsmål til Refleksionshjulet, hvis de har brug for yderligere inspiration til, hvilke spørgsmål de kan stille, når de selv skal afprøve Refleksionshjulet.

Dias 13:

Øvelse: Refleksionshjul i praksis

- Gennemgang af refleksionshjulet med udgangspunkt i [film om Mikkel, der skal ud af bil](#).

Konfliktåndring og -forebyggelse 13

Dias 13	<p>Noter: Øvelse: Refleksionshjul i praksis</p> <p>Anslået tidsforbrug:</p> <ul style="list-style-type: none">• 5 minutter til at se filmen.• 5 minutter til at forklare øvelsen.• 15 minutter til øvelsen. 20 minutter til opsamling i plenum. <p>Øvelsen tager udgangspunkt i, at deltagerene i ca. 15 minutter 2 og 2 gennemgår refleksionshjulet med udgangspunkt i filmen og nedskriver ud for hvert trin i hjulet, hvad de bliver enige om. Opsamling i plenum efterfølgende.</p> <p>Underviseren kan ud fra deltagersammensætningen tage stilling til om, de skal lave øvelsen med deres egen partner, eller om de skal vælge en anden.</p> <p>Formålet med øvelsen er at prøve refleksionshjulet af i praksis.</p> <p>Underviser kan i opsamlingen for eksempel stille spørgsmål som:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvad de tænker om refleksionshjulet?- Om de kan bruge refleksionshjulet i deres hverdag?- Om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde og vil dele deres viden?
---------	---

Dias 14:

Hvordan taler vi om konflikter med barnet eller den unge – både ved indflytning og løbende

- Mange børn og unge vil kunne reflektere over tidligere oplevelser og erfaringer, og de vil kunne sætte ord på, hvad der kan hjælpe med at undgå en lignende situation
- Forældre eller andre omsorgspersoner vil også kunne bidrage
- Plejeforældrene får et indblik i barnets eller den unges egen oplevelse af hvilke situationer, der har udløst konflikter tidligere
- Plejeforældrene får et indblik i, hvad barnet eller den unge selv har oplevet som hensigtsmæssig adfærd fra voksne, når det er lykkedes for de voksne at hjælpe barnet eller den unge ned igen, når de har været vrede

Konfliktåndtering og -forebyggelse

14

Dias 14	<p>Noter: Hvordan taler vi om konflikter med barnet eller den unge – både ved indflytning og løbende</p> <p>Formålet med dette dias er, at deltagerne reflekterer over, hvordan de kan inddrage barnet eller den unge eller andre relevante personer i forhold til at få mere viden om barnet. Herudover kan deltagerne reflektere over, hvordan de sikrer, at de lærer barnet at kende og ser ressourcer i barnet eller den unge, der ikke er blevet spottet tidligere. De kan også være opmærksomme på, at de rammer barnet eller den unge nu skal bo i, gør, at det kan være andre ting, der trigger eller ikke længere trigger barnet.</p> <p>Underviser kan for eksempel spørge deltagere om:</p> <ul style="list-style-type: none">- Der er nogle af dem, der har erfaring med, kort efter barnet eller den unge er flyttet ind (eller løbende), at have samtaler med barnet eller den unge om dette emne?- Der er nogle af dem, der har erfaring med at have samtaler med forældre eller andre omsorgspersoner om dette?
---------	---

Dias 15:

Hvordan taler vi om konflikter med barnet/den unge – Spørgsmål man kan stille:

- **Hvad har før været årsagen til, at du reagerer voldsomt?** *Konflikter med andre børn? Handlinger og udtalelser fra voksne?*
- **Hvad kan du selv gøre/hvad gør du selv, som hjælper i situationen, hvor du reagerer voldsomt?** *Gå en tur ud i haven? Trække dig til dit værelse?*
- **Hvad kan vi bedst gøre, når du er blevet så vred, at du reagerer voldsomt?** *Trække os tilbage? Blive hos dig? Tale? Holde mund?*
- **Hvad kan vi gøre, for at hjælpe dig med ikke at reagere voldsomt?** *Noget ved dit humør, vi skal være særligt opmærksomme på? Noget vi kan hjælpe dig med, når du er vred?*

Spørgsmålene kan også inspirere til samtaler med forældre eller andre omsorgspersoner.

Spørgsmålene tilpasses efter barnets/den unges modenhedsniveau.

Modulet:
'Opfølgning på konflikter - Samtale med barnet eller den unge' har fokus på, hvordan man tilpasser sproget til barnets/den unges modenhedsniveau.

Konfliktåndtering og -forebyggelse 15

	Noter: Hvordan taler vi om konflikter med barnet/den unge – Spørgsmål man kan stille:
Dias 15	<p>Formålet med dette dias er, at deltagerne får inspiration til spørgsmål, der kan bruges i samtalen med barnet eller den unge eller barnets omsorgspersoner.</p> <p>Herudover er formålet, at deltagerne reflekterer over, hvordan de kan bruge inddragelse af barnet eller den unge som et redskab i forebyggelsen af konflikter. For eksempel fordi man får hjælp fra barnet eller den unge, forældre og evt. andre omsorgspersoner til at forstå, hvordan dette barn eller denne ung kan hjælpes med at undgå højkonfliktssituationer, eller hvordan man kan hjælpe dem ned igen, når de bliver vrede.</p> <p>Underviser kan evt. stille deltagerne spørgsmål som:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvad de tænker om disse spørgsmål?- Om der er flere spørgsmål, de vil tilføje?- Om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde, og vil dele deres viden?

Dias 16:

Kulturens betydning for tilgangen til barnet

Kulturen i en plejefamilie har betydning for tilgangen til barnet og kan komme til udtryk som eksplicite og implicite adfærdsnormer.

Eksplicite adfærdsnormer:

- Planlægning af hverdagen – en "vi-plejer-at-gøre"-kultur
- Sprogbrug og kommunikationsmøder – hvordan plejeforældre og børn eller unge taler til og om hinanden
- Fælles regler i hjemmet om hvad man må og ikke må

Implicite adfærdsnormer:

- Holdninger og værdier – sætter grænser for acceptabel og uacceptabel adfærd
- Menneskesyn – hvordan opfatter vi vores plejebørn?

Noter: Kulturens betydning for tilgangen til barnet

Dias 16

Formålet med dette dias er, at deltagerne reflekterer over, hvordan man kan forebygge konflikter ved at have fokus på en konfliktnedtrappende kultur.

Deltagerne bedes også reflektere over, hvordan problemskabende adfærd forstås. At det kan ses som en adfærd, der opstår i samspillet mellem barnet eller den unge og dennes omgivelser. At adfærden kan ses som en kommunikationsform eller en reaktion på, at der er noget i barnets eller den unges liv, der ikke matcher barnets eller den unges ressourcer eller behov. Herudover bedes deltagerne også reflektere over den dialog, de har som forældre og ved inddragelse af børnene og de unge ift. at sætte fokus på opdragelse – hvad er tilladt, hvad skal belønnes/straffes, hvordan der rettesættes eller skældes ud. Og hvordan egen opdragelse kan præge indsatsen overfor børnene eller de unge.

Underviser kan evt. spørge deltagerne om:

- De har eksempler, hvor de har forebygget konflikter ved for eksempel at ændre sprogbrug eller ændring af planlægning af hverdagen?
- De har eksempler på tilfælde, hvor det kan være en udfordring at finde balancen mellem egne holdninger og normer og samtidig respektere barnets eller den unges behov?

Dias 17:

Personlige holdninger og professionel etik

En forudsætning for at yde en professionel indsats er, at man skærper sin bevidsthed om egne normer, holdninger og grænser, så de ikke bliver styrende for det professionelle arbejde.

Man skal kunne skelne mellem:

- Personlige holdninger – egne normer og værdier for, hvad der er rigtigt og forkert.
- Professionel etik, hvor det er faglige værdier, som ligger til grund for vurderingen af, hvad der er rigtigt og forkert.

Egne holdninger og normer kan:

- Udgøre en barriere for at anerkende og støtte barnet/den unge.
- Gøre det sværere at arbejde fagligt og etisk forsvarligt.
- Være en hindring for at skabe en positiv relation til barnet/den unge.

Plejefamilien har i samarbejde med familieplejekonsulenten ansvar for, at der er en løbende dialog. Åbenhed og anerkendelse muliggør dialog.

Noter: Personlige holdninger og professionel etik

Dias 17

Formålet med dette dias er, at deltagerne reflekterer over, at det er uundgåeligt, at egen opdragelse og værdier præger indsatsen overfor børnene eller de unge, men at man kan komme langt ved, at være opmærksom på når det sker.

Et par eksempler på, at opdragelsen af børnene eller de unge kan være præget af egne værdier, kan være:

- Et barn eller en ung er vegetar, og resten af familien spiser kød
- Det er vigtigt, at man spiser op, eller man skal blive siddende ved bordet, indtil alle er færdige.

Spørg evt. deltagerne om:

- De har andre eksempler på barrierer – hvad andre tror, er rigtig/forkert?
- Og eksempler på, hvor det kan være en udfordring at finde balancen mellem egne holdninger og normer og samtidig respektere barnets eller den unges behov?

Dias 18:

Hvordan lærer vi af konflikter? Håndtering

Konflikt håndtering og -forebyggelse 18

	Noter: Hvordan lærer vi af konflikter? Håndtering
Dias 18	Det følgende omhandler i særlig grad, hvordan man sikrer, at man som plejeforældre har en fælles plan for, hvordan man får reflekteret over konflikter, og hvordan man får besluttet i fællesskab, hvordan man håndterer konflikter.

Dias 19:

Del 3 – Håndtering

Måden, hvorpå konflikter og episoder med voldsom adfærd håndteres, har betydning for den fremtidige forekomst af disse episoder.

Refleksion og en fælles plan for, hvordan man håndterer det, er vigtige konfliktforebyggende elementer.

Konflikt håndtering og -forebyggelse 19

	Noter: Del 3 – Håndtering
Dias 19	Formålet med dette dias er, at deltagerne reflekterer over, at det er vigtigt som plejeforældre at have en fælles plan for, hvordan man får reflekteret over konflikter, og hvordan man i fælleskab får besluttet, hvordan man håndterer konflikter. Hvordan man får fulgt op med barnet og andre børn bagefter? Hvordan man som forældre får drøftet det skete? Hvordan man sikrer, at det bliver drøftet med familieplejekonsulenten – særligt når det er konflikter, der opstår gentagne gange? Refleksionshjulet, som er gennemgået tidligere, indeholder også et punkt om håndtering.

Dias 20:

Forslag til mulige emner, der kan være en løbende dialog om i familien

?

- Hvordan sikrer vi, at vi er enige om, hvordan vi håndterer konflikter i situationen?
- Hvordan sørger vi for alles sikkerhed i situationen?
- Hvordan hjælper vi barnet eller den unge til at fortælle om deres oplevelse?
- Hvordan genskaber vi relationen til barnet eller den unge efter en konflikt?
- Hvordan tager vi hånd om andre børn, der har overværet en konflikt?
- Hvordan og hvornår får vi vendt konflikten med med vores partner og/eller med familieplejekonsulenten?

Konfliktåndering og -forebyggelse 20

	Noter: Forslag til mulige emner, der kan være en løbende dialog om i familien
Dias 20	<p>Formålet med dette dias er at opmuntre deltagerne til at lægge en plan for, hvordan højkonfliktsituationer håndteres hensigtsmæssig således, at de er bedre forberedt og rustet til at håndtere konflikter.</p> <p>Spørgsmålene kan give deltagerne inspiration til, hvordan de løbende kan få reflekteret over, hvilke handlinger de synes er hensigtsmæssige i deres hjem. Hjælpespørgsmålene kan bruges i en refleksion mellem forældrene eller med familieplejekonsulenten.</p>

Dias 21:

Løbende refleksion over konflikter - forslag

Fastholdende- og mulighedsfaktorer

Megen problemadfærd kan flyttes, gøres mindre eller helt fjernes, ved at omgivelserne opfører sig anderledes over for barnet eller den unge.

Adfærden skabes både af faktorer barnet har oplevet tidligere i sit liv og faktorer, der opstår i hverdagen og fremprovokerer denne adfærd.

Hvis man kun har fokus på problemadfærd, kan der være risiko for, at man fremmer denne adfærd.

Dias 21	<p>Noter: Løbende refleksion over konflikter – forslag Fastholdende- og mulighedsfaktorer</p> <p>Formålet med dette dias er, at deltagerne reflekterer over, hvordan man kan håndtere konfliktskabende adfærd ved således at se det som en adfærd, der opstår i samspillet mellem barnet eller den unge og dennes omgivelser. Og at man ved at øge fokus på barnets eller den unges ikke-konfliktskabende adfærd, kan fremme denne.</p> <p>Et godt eksempel på det at skifte fokus fra negativ til positiv, er at man altid lægger mærke til, at smørret ikke er sat ind i køleskabet, og at der ligger en beskidt smørekniv på køkkenbordet, men at man aldrig, eller meget sjældent, lægger mærke til, at det er blevet sat ind i køleskabet og kommenterer på, at det var dejligt, der blev ryddet op.</p>
---------	---

Dias 22:

Løbende refleksion over konflikter - forslag
Fastholdende- og mulighedsfaktorer

Hvor stammer adfærden fra:

Initierende faktorer: Oprindelige faktorer, der skabte barnets problemadfærd. Eksempelvis forhold i hjemmet som vold og forældres misbrug.

Fastholdende faktorer: Faktorer, der fortsat er med til at fastholde barnets problemadfærd. Eksempelvis afvisning fra en kammeratskabsgruppe, skæld ud fra voksne, eller meget store skolefaglige udfordringer.

Man kan dog ikke fastslå hvilken problemadfærd, der er opstået på baggrund af de forskellige faktorer.

Mulighedsfaktorer: Hvornår ser vi, at der ikke er problemadfærd? Disse mulighedsfaktorer (undtagelser) skal bruges til at finde ud af hvilke forslag til nye måder for opførsel og relationer, plejeforælderen kan arbejde på i forhold til plejebarnet.

Konfliktåndring og -forebyggelse 22

Dias 22	<p>Noter: Løbende refleksion over konflikter – forslag Fastholdende- og mulighedsfaktorer</p> <p>Formålet med dette dias er, at deltagerne reflekterer over at en måde, man kan se, og forstå problematisk adfærd er, at adfærden har sin baggrund i forskellige faktorer. At adfærden skabes både af faktorer, barnet har oplevet tidligere i sit liv og faktorer, der opstår i hverdagen og fremprovokerer denne adfærd. Herudover er der jo også situationer, hvor adfærden IKKE kommer til udtryk, fordi der er faktorer, der understøtter en konstruktiv adfærd hos barnet.</p>
---------	--

Dias 23:

Løbende refleksion over konflikter - forslag
Fastholdende- og mulighedsfaktorer

Fastholdende faktorer:
Hvilken problemadfærd skal vi arbejde med?
Hvilke faktorer påvirker denne problemadfærd?

Plenum:
Hvilke fastholdende faktorer ville I kunne arbejde med, hvis I var Bos plejeførelde?

Konfliktåndtering og -forebyggelse 23

Dias 23	<p>Noter: Løbende refleksion over konflikter – forslag Fastholdende- og mulighedsfaktorer</p> <p>Formålet med dette dias er, at deltagerne får et indblik i, hvordan man kan se problemadfærd som noget, der kan fastholdes. Herudover er formålet, at deltagerne får et eksempel på, hvordan man kan lave en kortlægning af de fastholdende faktorer: Faktorer, der fortsat er med til at fastholde barnets problemadfærd.</p> <p>Eksempler på problemadfærd kan også være: afvisning fra en kammeratskabsgruppe, skæld ud fra voksne, eller meget store skolefaglige udfordringer.</p> <p>Underviser bør gøre opmærksom på, at man ikke som plejefamilie vil kunne arbejde med alle faktorerne på en gang. Derfor må man vælge de faktorer ud, som er mulige at arbejde videre med.</p> <p>Underviser kan evt. spørge deltagerne om:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvad de tænker om det, at se problemadfærd som noget, der kan fastholdes?- Hvilke fastholdende faktorer de ville kunne arbejde med, hvis de var Bos plejeførelde?
---------	---

Dias 24:

Løbende refleksion over konflikter - forslag
Fastholdende- og mulighedsfaktorer

Mulighedsfaktorer:
Hvilken problemadfærd skal vi arbejde med?
Hvilke faktorer påvirker denne problemadfærd?

Plenum:
Hvilke mulighedsfaktorer ville I kunne arbejde med, hvis I var Bos plejeforældre?

Konflikt håndtering og -forebyggelse 24

Dias 24	<p>Noter: Løbende refleksion over konflikter – forslag Fastholdende- og mulighedsfaktorer</p> <p>Formålet med dette dias er, at deltagerne får et indblik i, hvordan man kan se hensigtsmæssig adfærd som noget, der kan fremmes. Herudover er formålet, at deltagerne får et eksempel på, hvordan man kan lave en kortlægning af mulighedsfaktorer: Hvornår ser vi, at der <u>ikke</u> er problemadfærd? Eller eksisterer i mindre omfang end forventet? Disse mulighedsfaktorer (undtagelser) kan bruges til at finde ud af, hvilke forslag til nye måder for opførelse og relationer, plejeforælderen skal arbejde på i forhold til plejebarnet.</p> <p>Underviser bør gøre opmærksom på, at man ikke som plejefamilie vil kunne arbejde med alle faktorerne på en gang. Derfor må man vælge de faktorer ud, som er mulige at arbejde videre med.</p> <p>Underviser kan evt. spørge deltagerne om:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvad de tænker om det, at se problemadfærd som noget, der påvirkes af mulighedsfaktorer?- Hvilke mulighedsfaktorer de ville kunne arbejde med, hvis de var Bos plejeforældre?
---------	--

Dias 25:

Øvelse: Fastholdende- og mulighedsfaktorer

- Gennemgang af fastholdende- og mulighedsfaktorer med udgangspunkt i egne erfaringer eller [film om Sofie og trampolin](#)

Konfliktåndering og -forebyggelse 25

Dias 25	<p>Noter: Øvelse: Fastholdende- og mulighedsfaktorer</p> <p>Anslået tidsforbrug:</p> <ul style="list-style-type: none">• 5 minutter til præsentation af øvelse.• 20 minutter til øvelse.• 15 minutter til opsamling i plenum. <p>Øvelsen tager udgangspunkt i, at deltagerne 2 og 2 bruger 10 minutter på at udfylde de fastholdende faktorer, der er relateret til adfærden og herefter 10 minutter 2 og 2 på at udfylde de mulighedsfaktorer, der er relateret til adfærden.</p> <p>Det foreslås, at deltagerne gennemfører øvelsen med deres egen partner, da de så kan tage udgangspunkt i egne plejebørn og egne erfaringer.</p> <p>Deltagerne skal i øvelsen vælge en adfærd, som deres plejebarn udviser, der ofte ender i en konfliktfyldt situation i deres hjem eller bygge videre på eksemplet i filmen.</p> <p>De skal bruge kortlægning af fastholdende og mulighedsfaktorer til at få et billede af, i hvilke situationer problemadfærden fremmes eller minimeres.</p> <p>Underviser kan evt. gøre deltagerne opmærksom på, at det er en brainstorm på, hvad der skaber konflikter og hvilke faktorer, der nedtrapper dem, inden de kommer i gang. Da formålet med øvelsen er, at afprøve et redskab de efterfølgende kan overveje at anvende i deres familie.</p> <p>Underviser kan evt. under opsamling i plenum spørge deltagerne om:</p> <ul style="list-style-type: none">- Hvad de tænker om at kortlægge fastholdende faktorer og mulighedsfaktorer?
---------	---

	<ul style="list-style-type: none">- Om de kan bruge redskabet i deres hverdag?- Om der er nogle af deltagerne, der gør det på en anden måde, og vil dele deres viden?
--	--

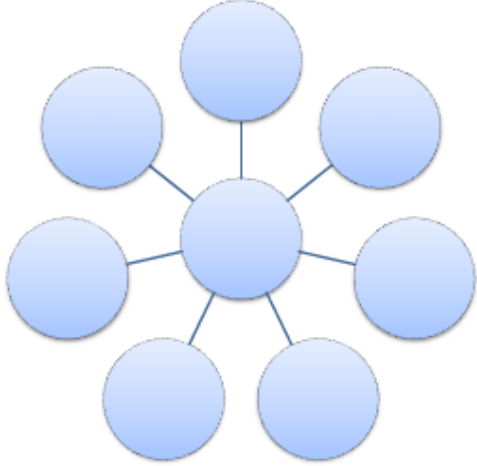
Dias 26:

Øvelse: kortlægning af fastholdende faktorer

Fastholdende faktorer:
Hvilken problemadfærd skal vi arbejde med?

Hvilke faktorer påvirker denne problemadfærd?

Hvilke fastholdende faktorer ville I kunne arbejde med?

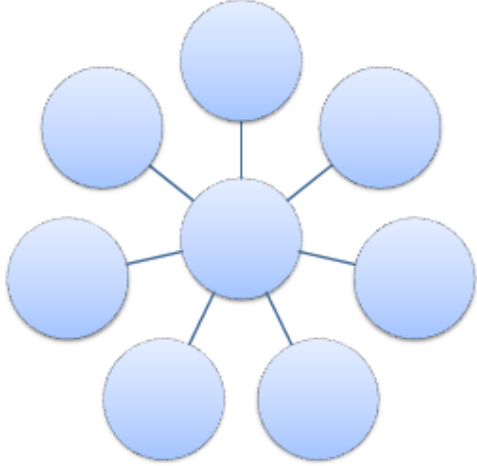
Konfliktåndtering og -forebyggelse 26

	Noter: Øvelse: kortlægning af fastholdende faktorer
Dias 26	Uddelingskopi

Dias 27:

Øvelse: kortlægning af mulighedsfaktorer

Mulighedsfaktorer:
Hvilken problemadfærd skal vi arbejde med?
Hvilke faktorer påvirker denne problemadfærd?
Hvilke mulighedsfaktorer ville I kunne arbejde med?

Konflikt håndtering og -forebyggelse 27

	Noter: Øvelse: kortlægning af mulighedsfaktorer
Dias 27	Uddelingskopi

Dias 28:

Opsamling

- Hvilke tanker har oplægget skabt hos jer?
- Er der noget, I vil arbejde videre med?
- Er der noget, I vil have mere fokus på?

Konfliktåndering og -forebyggelse 28

	Noter: Opsamling
Dias 28	<p>Formålet med dette dias er at få samlet op på modulet og få italesat, hvilke emner deltagerne ønsker at arbejde videre med.</p> <p>Dette dias kan tages i plenum, i små grupper eller 2 og 2 alt efter undervisers vurdering af deltagerkredsen.</p>

Dias 29:

Litteraturliste

- Socialt Udviklingscenter SUS (2014) *Vold som udtryksform.dk*
- Servicestyrelsen (2011) *KRITH. Arbejdshæfte. Videreuddannelseskursus for kommunale plejefamilier*

	Noter: Litteraturliste
Dias 29	Gennemgå Dias